P1 / **NIEUWS**
Verwachte tekorten pedagogisch medeweker niveau 4 verkleinen

P2 / **STAGEPLEKKEN** gezocht voor alle MBO-niveaus

P3 / **MBO INSTROOM**
niveau 2 stagneert; maatschappelijke consequenties?

P4 / **INSTROOM HBO -**
Verpleegkunde wisselt sterk mede door numerus fixus

update ONDERWIJS

Jaarlijkse onderwijsupdate vanuit werkgeversvereniging ZorgZijn Werkt

Voorjaar 2016

Werkgeversvereniging ZorgZijn Werkt

Foto is genomen tijdens één van de gastlessen op het ROC Mondriaan (zie http://www.zorgzijnwerkt.nl/voor-scholen.html)

Goed monitoren instroom HBO-Verpleegkunde noodzakelijk

In de toekomst is het nodig om de instroom van HBO-verpleegkundigen goed te blijven monitoren. Dit is nodig omdat er nu — door de sterke wisselingen de afgelopen jaren — geen duidelijk beeld is hoe de instroom zich ontwikkeld heeft. Hoewel landelijk nog steeds gevreesd wordt voor een tekort aan pedagogisch werkers, blijkt verder uit de analyses dat regionaal sprake is van een stijgende instroom. Andere aandachtspunten bij de samenwerking tussen onderwijs en werkgevers blijven de tekorten aan stageplekken op bijna alle niveaus en de dalende instroom op MBO-niveau 1 en 2.

Instroomcijfers bij 'tekort' beroepen
Voor de periode tot 2019 wordt een tekort verwacht voor Pedagogisch Werker op niveau 4 en voor HBO-Verpleegkundigen. Voor alle andere kwalificatieniveaus wordt een 'break even' of een overschot verwacht. Uit de regionale analyses van onderwijscijfers blijkt dat de gewenste vergroting van de instroom zichtbaar is voor Pedagogisch Werker (niveau 4), maar dat de aantallen instromende studenten HBO-verpleegkunde te sterk wisselen om daar uitspraken over te doen. De instroom is recent het sterkst toegenomen op Hogeschool Rotterdam door het loslaten van de numerus fixus.

→ Instroomcijfers MBO, zie pagina 3
→ Instroomcijfers HBO, zie pagina 5

Stageplekken tekort
Niet alleen voor de net genoemde functie kwalificatieniveaus, maar voor bijna alle zorg- en welzijn kwalificaties is een tekort aan stageplaatsen in Haaglanden. Dit is in alle deelregio's het geval. Betere afstemming tussen werkgevers en opleidingsinstituten lijkt wenselijk.

→ Stageplekkentekorten, zie pagina 2

Niveau 1 en 2: dalende instroom
Dalende vraag bij werkgevers en het invoeren van toelatingseisen zijn mogelijke redenen voor de dalende instroom bij Dienstverlening Zorg en Welzijn (de opvolger van Helpende Zorg en Welzijn). Ook op niveau 1 is een daling van de instroom zichtbaar. De maatschappelijke consequenties van de dalende instroom kunnen groot zijn, vooral als daardoor het aantal ongediplomeerden stijgt.

→ Instroomcijfers niveau 1 en 2, zie pagina 3

Tekort aan stageplekken

Voor veel mbo-kwalificaties is in deze regio de vraag naar stageplekken groter dan het daadwerkelijk aantal (geschikte) stageplekken.

Enkele redenen van deze krapte zijn:

- grote bezuinigingen bij zorg- en welzijnsorganisaties waardoor begeleiding onder druk staat;
- de steeds verdergaande extramuralisatie/ambulisering waardoor goede begeleiding moeilijker te regelen is;
- de veranderingen in gewenste competenties waardoor stageplaatsen op andere functie kwalificatieniveaus aangeboden worden.

Het tekort aan stageplekken is niet alleen zichtbaar op MBO niveau 1 of 2. Alleen voor Pedagogisch medewerker Kinderopvang zijn er in twee van de drie subregio's ruim voldoende kansen.

"Waar kan ik mijn stage gaan lopen?"

Door de tekorten kunnen studenten minder snel en makkelijk afstuderen. Werkgeversvereniging ZorgZijn Werkt faciliteert werkgevers bij onder andere het vormgeven van netwerken waarbinnen met het onderwijs naar innovatieve oplossingen gezocht wordt voor het huidige en toekomstige stageplekken tekort. Juist innovatie is belangrijk om kwalitatief hoogwaardige stageplekken te creëren in onze regio.

	Haaglanden	Zuid-Holland Centraal (incl. o.a. Zoetermeer, Pijnacker-Nootdorp)	Rijnmond (incl. Vlaardingen, Schiedam, Maassluis)
Assistent dienstverlening en zorg 1	1	1	3
Helpende Zorg en Welzijn 2	2	2	1
Pedagogisch medewerker kinderopvang 3	4	3	4
Begeleider gehandicaptenzorg 3	2	1	1
Begeleider specifieke doelgroepen 3	3	3	3
Verzorgende-IG 3	2	1	2
Gespecialiseerd pedagogisch medewerker 4	2	2	3
Sociaal-cultureel werker 4	3	3	2
Sociaal-maatschappelijk dienstverlener 4	2	1	2
Agogisch medewerker GGZ 4	3	3	3
Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg 4	1	2	2
Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen 4	2	1	1
Thuisbegeleider 4	1	1	1
Mbo-Verpleegkundige 4	2	2	3

Kans op stage voor 2016, berekend door SBB op basis van de verhouding studenten met stageplekken
1 = geringe kansen (zwart), 2 = matige kansen (rood), 3 = voldoende kansen (geel), 4 = ruim voldoende kansen (groen), 5 = goede kansen

ZorgZijn Werkt

De arbeidsmarkt verandert. Niet alleen voor de zorg- en welzijnssector, maar ook voor andere sectoren. Er dreigt een groeiende kloof te ontstaan tussen vraag en aanbod van arbeid. Hierdoor wordt zowel het creatief werven als het behouden en efficiënt inzetten van personeel een steeds grotere uitdaging. Samen met werkgevers werken we aan deze opgave. Meer informatie over werkgeversvereniging ZorgZijn Werkt vindt u op www.zorgzijnwerkt.nl.

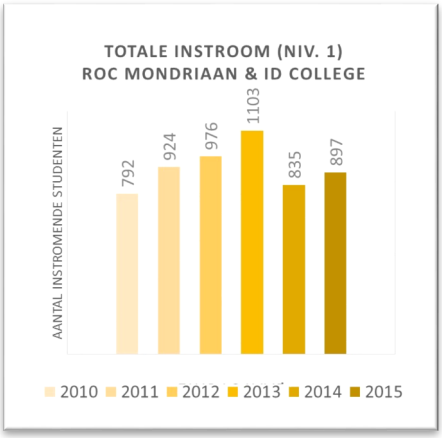

Zie onderschrift onderstaand figuur

Niveau 1: daling

- Door onder andere de introductie van de algemene Entree opleiding op niveau 1 vanaf 2014 is het alleen mogelijk om de totale instroom, dus ongeacht domein, te tonen. Inmiddels is namelijk voor 70 procent van de instroom op niveau 1 het domein niet te bepalen. Het aantal 'Zorghulpen' is niet meer te onderscheiden.
- De totale instroom op niveau 1 heeft tussen 2013 en 2014 een flinke daling laten zien. Mogelijk hersteld deze zich in de nabije toekomst, gezien de lichte stijging in 2015.

'Stijgers' en 'dalers' in het MBO: instroom

Vanaf 2012 is er sprake van een daling van de regionale instroom van MBO-studenten in het domein Zorg en Welzijn (dezelfde opleidingen als onderstaand figuur). Was er in 2012 nog sprake van een instroom van 4.813, in 2014 is de instroom gedaald tot 4.018 studenten. Het laatste jaar laat weer een kleine stijging zien, tot 4.183 in 2015. Verschillende opleidingen laten echter een ander beeld zien. In principe is de ontwikkeling in onze regio conform de landelijke trend, tenzij dat specifiek staat aangegeven.

→ Zo laat de opleiding 'Sociaal Werk (niveau 4)', voor 2014 de opleidingen 'Sociaal-cultureel werker' en 'Sociaal-maatschappelijk dienstverlener', al vanaf 2010 een dalende instroom zien.

→ Een dalende instroom is ook zichtbaar bij de opleiding 'Pedagogisch Werk' (niveau 3), maar deze lijkt zich nu te stabiliseren op dat lagere niveau. Door deze dalende instroom krijgen we mogelijk minder te maken met het verwachte overschot, zoals voorspeld in het RegioPortret.

→ Het beeld voor de opleiding 'Pedagogisch Werk (niveau 4)' is tot 2013 onduidelijker, wel is de instroom flink gestegen tussen 2013 en 2014. De instroom voor 2015 is ongeveer gelijk aan 2014 en blijft dus op een hoger niveau. Het verwachte tekort wordt hiermee ingelopen.

→ Het aantal eerstejaars aan 'Apothekersassistent', 'Doktersassistent' en 'Maatschappelijke Zorg (niveau 4)' is stabiel de afgelopen jaren.

→ Hoewel de instroom bij 'Maatschappelijke Zorg (niveau 4)' zich dus stabiliseert, is voor 'Maatschappelijke Zorg (niveau 3)' van dezelfde opleiding een stijging zichtbaar, van 192 in 2010 naar 381 in 2015. Dit terwijl landelijk een stabilisering zichtbaar is. De regionale stijging op niveau 3 is opvallend gezien de verwachte overschotten (zie RegioPortret).

→ Landelijk laat de instroom bij 'Verzorgende IG' juist een piek zien in 2012 en 2013. Deze piek, zij het minder duidelijk, is ook zichtbaar in onze regio.

→ 'Dienstverlening' in het domein Zorg en Welzijn (voorheen 'Helpende Zorg en Welzijn') laat tussen 2013 en 2014 een duidelijke daling zien. Het verdwijnen van de drempelloze instroom door de introductie van de Entreeopleiding in 2014 waardoor minder studenten aan de eisen voldoen en de lagere vraag door werkgevers naar medewerkers op niveau 1 en 2, zijn mogelijke redenen voor de daling. Voor studiejaar 2016-2017 wordt het mogelijk om je als student in te schrijven in de brede opleiding 'Dienstverlening', dus zonder domein.

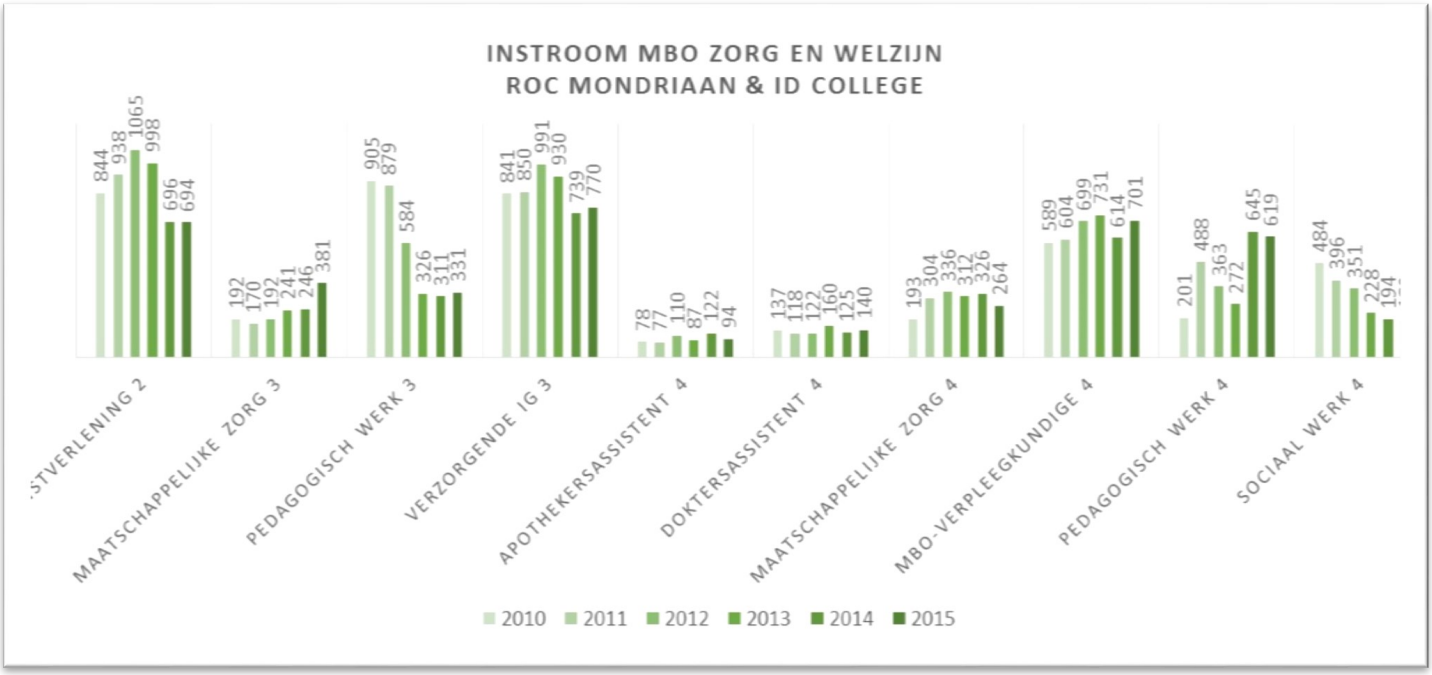

Aantal studenten dat staat ingeschreven aan de betreffende MBO-opleiding en vorig jaar zich niet voor dezelfde opleiding had ingeschreven), ROC Mondriaan & ID College, 2011 - 2015 (meetmoment 1 okt 2015, cijfers achter de namen staan voor de niveaus).

Hogeschool Rotterdam: grootste instroom HBO-Verpleegkunde 2015

Om het dreigende tekort aan HBO-Verpleegkundigen op te lossen, kunnen werkgevers kijken naar de uitstroom van Hogeschool Rotterdam. In 2015 zijn namelijk 420 studenten bij Hogeschool Rotterdam begonnen met hun Bachelor 'Opleiding tot Verpleegkundige'. Voor 2015 had Hogeschool Rotterdam als één van de weinige hogescholen in de Randstad geen beperking gesteld aan de instroom, de numerus fixus. Het aantal aanmeldingen van 1.200 overtrof daardoor de verwachtingen. Met het maximaal aantal plaatsingen tot gevolg. De numerus fixus was door alle vier de hogescholen hier in de regio ingesteld na de grote stijging van het aantal studenten in 2013, waarbij destijds gevreesd werd voor een tekort aan stageplekken en een toekomstig overschot aan gediplomeerd verpleegkundigen.

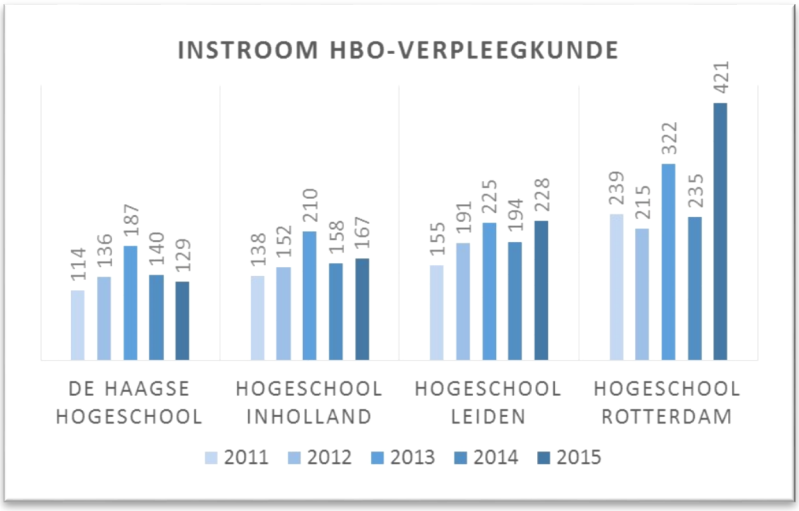

Aantal studenten propedeuse Bachelor Verpleegkunde zonder eerdere inschrijving in het hoger onderwijs, 2011 - 2015, voltijd, deeltijd, duaal (op 1 okt.)

Daling bij de Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool kent als enige van de vier hogescholen een lichte daling van het aantal eerstejaars, mogelijk veroorzaakt door het loslaten van de numerus fixus en de decentrale selectie door de Hogeschool Rotterdam. Uit de voorlopige cijfers lijkt er ook dit jaar geen duidelijke stijging in te zitten.

Sterk wisselende instroomcijfers

Mede door (gedeeltelijke) invoering van de numerus fixus schommelen de instroomcijfers sterk, van +7% in 2011, + 36% in 2013, - 23% in 2014 en 30% in 2015 (4 hogescholen) en is een gedegen voorspelling lastig.

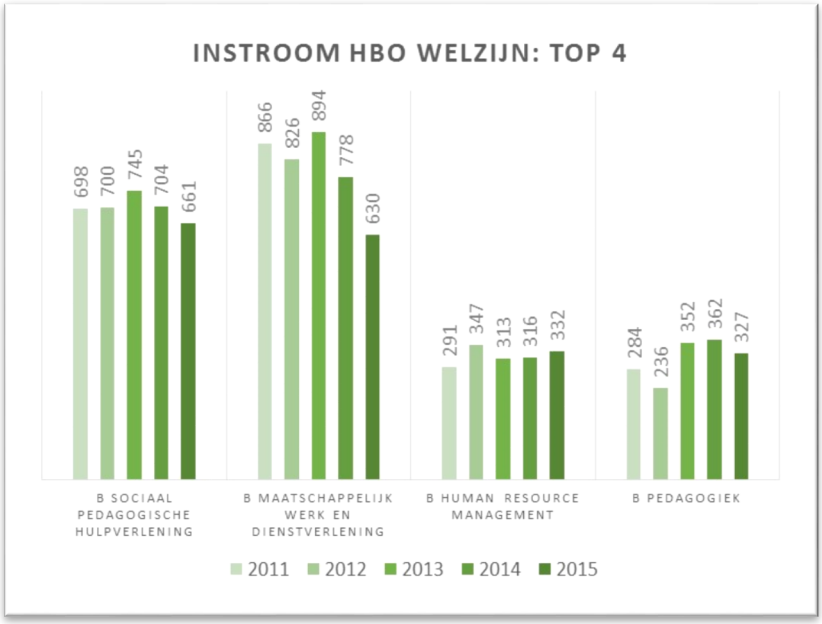

Aantal studenten propedeuse Bachelor Welzijn zonder eerdere inschrijving in het hoger onderwijs, 4 hogescholen, 2011 - 2015, voltijd, deeltijd, duaal (op 1 okt.)

HBO Welzijn

De instroom in de vier welzijnsopleidingen met de grootste instroom is redelijk constant (zie onderste figuur). Het meest opvallend is mogelijk nog de dalende instroom bij 'Maatschappelijk Werk en Dienstverlening'.

N.B. De instroomcijfers van de hogescholen liggen hoger dan de cijfers van het DUO doordat het DUO alleen die studenten meeneemt zonder eerdere inschrijving in het hoger onderwijs. Het uiteindelijke aantal gediplomeerde medewerkers hangt — naast de instroom — af van uitval en of ze na diplomering daadwerkelijk gaan werken in het gekozen beroep.

Selectie van de bronnen:

- Alle instroomgegevens zijn afkomstig van het DUO, www.duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/
- RegioPortret Haaglanden & Arbeidsmarktupdate, www.zorgzijnwerkt.nl/arbeidsmarktonderzoek.html
- Data over stages, www.s-bb.nl/studenten/kans-op-werk-en-stage
- Numerus fixus HBO, www.hogeronderwijs.nu/2015/06/gerommel-met-numerus-fixus-verpleegkunde-zorgt-voor-overwerk/
- MBO, www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/middelbaar-beroepsonderwijs/inhoud/opleidingen-niveaus-en-leerwegen-in-het-mbo/entreeopleiding-in-het-mbo
- Tekort stages, www.skipr.nl/actueel/id19234-extramuralisering-kalft-stage-capaciteit-af.html
- Pictogrammen, www.flaticon.com